

Vakin/Umeva

Granskning av bolagets strategiska
underhåll av anläggningstillgångar

Building a better
working world

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor	2
1.3. Genomförande och avgränsning	2
2. Bedömning utifrån revisionsfrågor	4
2.1. Bedöms bolagets risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?	4
2.2. Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?	4
2.3. Är bolagets nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?	5
2.4. Kan bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?	6
2.5. Har bolaget relevanta och dokumenterade underhållsplaner?	6
2.6. På vilket sätt upprättas riskanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?	7
2.7. Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelar sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?	8
2.8. Är åiterrapportering till styrelsen av riskanalyser samt genomförda underhållsinsatser tillräckliga?	8
3. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer	10
<i>Bilaga 1: Källförteckning</i>	12

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Underhållet av materiella anläggningstillgångar skall ytterst bidra till att säkerställa funktionalitet, god ekonomisk hushållning och optimal ekonomisk livslängd. Vidare innebär eftersatt underhåll att kostnader förskjuts och ökar i framtiden, vilket inte kan betraktas som god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning förutsätter att tillgångarna vårdas och underhålls. Huvudsyftet med underhåll är att optimera tillgångens tekniska och ekonomiska livslängd ur perspektivet god ekonomisk hushållning. För att underhållet ska kunna genomföras på ett strategiskt och effektivt sätt, krävs att balansen mellan planerat och avhjälpande underhåll är under kontroll. Detta förutsätter i sin tur att aktuella och relevanta underhållsplaner kan upprättas för varje tillgång med utgångspunkt från dokumenterade riskanalyser.

Mot bakgrund av sin riskanalys har lekmannarevisorerna i bolaget beslutat att genomföra denna granskning i Vakin/Umeva.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om bolagets arbete med det strategiska underhållet av anläggningstillgångar är ändamålsenligt och därmed förenligt med god ekonomisk hushållning.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Bedöms bolagets risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?
- ▶ Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?
- ▶ Är bolagets nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?
- ▶ Kan bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?
- ▶ Har bolaget relevanta och dokumenterade underhållsplaner?
- ▶ På vilket sätt upprättas riskanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?
- ▶ Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelas sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?
- ▶ Är återrapportering till styrelsen av riskanalyser samt genomförda underhållsinsatser tillräckliga?

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen bygger på genomgång av dokumentation, så som styrdokument, riskanalyser och underhållsplaner kopplat till bolagets VA-bestånd och andra materiella anläggningstillgångar. Intervjuer har genomförts med verkställande direktör, VA-chef, underhållschef, ekonomichef, utredningsingenjör, säkerhetssamordnare och produktionsplanerare.

Granskningen avser inte pågående, ej färdigställda byggnadsprojekt. Granskningen omfattar inte heller inventarier, verktyg eller byggnadsinventarier.

Utöver vår interna kvalitetssäkring får samtliga intervjuade möjlighet att komma med synpunkter på upprättat rapportutkast. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

Granskade bolag

Granskningen avser Vakin/Umeva utifrån Umeå kommuns ägande.

Revisionskriterier

Revisionskriterierna är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av

- ▶ Kommunallagen (2017:275)
- ▶ Plan- och bygglag (2010:900)
- ▶ Företagspolicy
- ▶ Ägardirektiv
- ▶ Aktiebolagslagen

2. Bedömning utifrån revisionsfrågor

I följande avsnitt besvaras revisionsfrågorna och bedömningar lämnas.

2.1. Bedöms bolagets risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?

Av granskningen framgår att bolaget tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys (RSA, daterad i oktober 2017). Analysen har enligt uppgift tagits fram inom VAs verksamhetsområde och är indelad utifrån risker identifierade för respektive enhetsnivå i organisationen. Riskerna identifieras genom att professionella bedömningar görs av medarbetare på enheterna.

Av risk- och sårbarhetsanalysen framgår att varje risk har tilldelats ett riskvärde (maximalt 25) som utgör summan av sannolikhet (1-5) och konsekvens (1-5). För bedömning av sannolikhet och konsekvens finns en mall som definierar hur bedömningen av skalan 1-5 ska göras för respektive risk. Detta för att tydliggöra, och skapa en utgångspunkt för enhetlighet kring hur bedömningen av sannolikhet och konsekvens bör göras.

Granskningen visar att för varje risk som får ett riskvärde som är 15 eller högre ska en åtgärdsplan upprättas. För upprättande av åtgärdsplan finns en mall. Åtgärdsplanerna innefattar bland annat kolumner för 1) ansvarig enhet, 2) ansvarig funktion, 3) planerade aktiviteter samt 4) tidpunkt för färdigställande. Tidplanen för genomförande av åtgärder beror på åtgärdsinsatsens omfattning.

Respektive enhet upprättar de åtgärdsplaner som bedöms vara nödvändiga i förhållande till identifierade riskerna. Vi har fått information om att olika avdelningar hunnit olika långt vid framtagandet av åtgärdsplaner. Åtgärdsplaner är därför ännu inte upprättade för samtliga berörda risker (vars värde är 15 eller högre). Vidare uppges varje verksamhetschef vara ansvarig för att åtgärdsplaner upprättas. I granskningen har vi inte tagit del av uppgifter som beskriver när samtliga åtgärdsplaner beräknas vara färdigställda.

Enligt uppgift revideras risk- och sårbarhetsanalysen årligen för att säkerställa dess aktualitet och relevans. Revideringen för 2018 har enligt uppgift ännu inte genomförts.

Bedömning

Vi bedömer att bolaget i väsentliga delar har en ändamålsenlig risk- sårbarhetsanalys för vilka underhållsbehov identifieras på kort- respektive lång sikt. Bedömningen baseras på att bolaget har en struktur på enhets- respektive avdelningsnivå som säkerställer att risker årligen ses över, värdesätts och ska tillskrivas åtgärdsplaner.

Dock bedömer vi att det är en brist att åtgärdsplaner i praktiken inte upprättats i samtliga fall, trots att bolaget bedömt det nödvändigt. Vår uppfattning är att det är av vikt att styrelsen säkerställer att det praktiska arbetet i verksamheterna bedrivs enligt angivet arbetssätt.

2.2. Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?

Företrädare för Vakin beskriver att det i arbetet med strategiskt underhåll är centralt med ett samarbete med Gator och parker (tillhörande tekniska nämnden) inom Umeå kommun. Samordnade åtgärdsinsatser beträffande vattenledningsnätet och väganläggningar skulle enligt intervjuade innebära en mer effektiv resursförbrukning inom koncernen.

Exempel på samordningsvinster skulle enligt bolaget vara att geografiska stråk med behov av åtgärder i vattenledningsnät och behov av åtgärder kring väganläggningsarbete identifieras och samordnas. Mot bakgrund av att det inte sker någon tydlig samordning av insatser anpassar bolaget enligt uppgift delar av sina planerade underhållsåtgärder utifrån Gator och parkers planerade underhåll.

Ytterligare en brist som lyfts är att Vakin och Gator och parker inte arbetar enligt samma budgetperioder (1 år respektive 1,5 år), vilket påverkar genomförandegraden av planerade underhållsinsatser. Den treåriga kommunfullmäktigebudgeten beskrivs av företrädare från Vakin sakna en tillräcklig detaljeringsgrad för att vara en utgångspunkt för bolagets planeringsarbete.

Bedömning

Vår bedömning är att styrningen och samordningen av identifierade underhållsåtgärder inte till fullo är ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att bolagets analyser kring avsaknad av samordning med relevanta aktörer inte är förenlig med god ekonomisk hushållning. Vår uppfattning är att det är av vikt att styrelsen verkar för ökad samordning för att bidra till koncernens ekonomiska hushållning.

2.3. Är bolagets nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?

Beträffande vattenledningsnätet framkommer att bolaget beräknar ett underhållsbehov som innebär ett byte av åtta mil ledningsnät var tionde år. Det uppskattas motsvara kostnader om 100 mkr årligen. I dagsläget förnyas tre mil ledningsnät årligen, vilket motsvarar ca 30-40 mkr.

Vidare framkommer att dagens förnyelsetakt inte är tillräcklig utifrån underhållsbehoven. Enligt intervjuade skulle nuvarande förnyelsetakt motsvara att ledningsnätets livslängd var 250 år, trots att den verkliga uppskattningen av livslängden motsvarar ca 100 år.

Bolagets bedömning är att taxorna (vilka beslutas av fullmäktige) behöver fördubblas över en tioårsperiod för att kunna finansiera och genomföra nödvändiga investeringar. Enligt uppgift finns en ambition om att Umeå kommunfullmäktige ska besluta om nya VA-taxor under hösten 2018.

Vad beträffar anläggningar bedömer bolaget att det finns risker kring anläggningar som består av betongkonstruktioner. Livslängden på betong kan variera och det är därför angeläget, enligt bolaget, att utveckla former för att förstå hur pumpstationer och dess livslängd kan påverkas av betongkonstruktion.

Ytterligare en brist som bolaget beskriver är eftersatt underhåll inom styr- och reglerteknik. Intervjuade beskriver att bolaget har en ambition att likrikta kommande underhållsåtgärder inom styr- och reglerteknik.

Enligt uppgift saknas i dagsläget systemstöd för att kunna redogöra för ekonomin kopplade till enskilda underhållsåtgärder för ledningsnät och anläggningar.

Bedömning

Vi bedömer att bolaget i dagsläget inte genomför tillräckliga underhållsåtgärder för att minska det ackumulerade underhållsbehovet. Bedömningen baseras på bolagets egna analyser, vilka indikerar att underhållsåtgärder inte motsvarar det behov av underhåll som finns.

Vår uppfattning är att det finns en stor medvetenhet inom bolaget om bristerna i underhåll av ledningsnät och anläggningar. Vi bedömer att bolagets styrelse i dialog med ägaren bör utreda finansieringsfrågan på lång sikt, för att klargöra hur nödvändiga underhållsåtgärder ska klaras för att uppnå god ekonomisk hushållning.

2.4. Kan bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?

Bolaget använder i huvudsak två systemstöd för att hantera och planera underhållsbehov; VA-banken samt Idus. VA-banken används för att hantera vattenledningsnätet och Idus, som är ett underhållssystem för felanmälan, planering, rondlista och loggbok beträffande anläggningar.

Av granskningen framgår att VA-banken på ett omfattande sätt med hjälp av kartor kan identifiera status på valfri del av vattenledningsnätet i kommunen. Systemet möjliggör att söka samtliga planerade underhåll inom exempelvis en viss kategori av åtgärder eller inom ett visst geografiskt område. Systemet möjliggör även att se samtliga tidigare genomförda underhållsåtgärder eller problem för en viss ledning. Intervjuade beskriver att VA-banken upplevs som flexibelt sett till sorteringsmöjligheter och prioritering av åtgärder.

Idus, som används för anläggningstillgångar, är kopplad till en app som anställda kan använda för att göra felanmälingar avseende anläggningar via surfplattor. Användandet av app och surfplatta uppges ha underlättat för hanteringen av felanmälingar, då det bidragit till mindre manuell hantering. I Idus framgår respektive anläggning och tillhörande objekt i varje anläggning. Systemet möjliggör även att se planerat underhåll per anläggning och objekt, hantering av arbetsorder samt rondlista för objekt. Underhållsplanerare ansvarar för att, tillsammans med produktionsledare, föra in planerat underhåll i systemet.

I juni 2018 fick styrelsen information om att driftsättningen av Idus inte varit stabil. Enligt lägesrapporten som styrelsen tagit del av, innehöll systemet en del brister beträffande rapportering enligt vedertagna underhållsstandarder. Förändringar för att förbättra prestanda och upprättande av rapporter har därför genomförts, enligt lägesrapporten.

Rapporter kan tas ur Idus för att följa upp arbetsorder, samt följa upp att ärenden är avslutade. Av granskningen framgår att det i systemet inte finns någon tydlig ekonomisk bedömning av kostnaden för beräknat underhåll

Bedömning

Vi bedömer att bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att planera underhåll i allt väsentligt är effektiva. Bedömningen baseras på en översiktlig genomgång av systemens funktioner och bolagets bakomliggande rutiner. Vad beträffar den ekonomiska beräkningen av underhållsbehov bedömer vi att det kan utvecklas, då systemen (VA-banken och Idus) saknar möjligheter för ekonomisk beräkning av underhållsbehov. Vidare noterar vi att styrelsen bör verka för bolagets upplevda driftsvårigheter med Idus åtgärdas.

2.5. Har bolaget relevanta och dokumenterade underhållsplaner?

Av verksamhetsplanen för VA (2018-2020) kan vi utläsa att VA-avdelningen har utmaningar kopplade till att underhåll av anläggningar och ledningsnät bedrivits i för låg takt de senaste 20 till 30 åren. Detta, i kombination med Umeå kommuns tillväxtmål om 200 000 invånare år

2050, har skapat ett behov av ekonomiska och personella resurser samt politiska beslut (om taxor), enligt verksamhetsplanen.

Av verksamhetsplanen utläser vi vidare att VA-avdelningen har mätt hållbarhetsindex utifrån vissa parametrar. Parametern "VA-anläggningens status" har varit rödmarkerad de senaste fyra åren (2014-2017), vilket betyder att åtgärder behöver vidtas. Som kommentar ges att 1) kortsiktig ekonomisk planering, 2) avsaknad av underhållsplaner samt 3) låg förnyelsetakt innebär att bolaget bedömt att området måste åtgärdas för att säkerställa en hållbar status av ledningsnätet. Enligt verksamhetsplanen har förebyggande underhåll kontinuerligt genomförts för att säkra driften.

I verksamhetsplanen anges att det i dagsläget saknas strukturerade underhållsplaner för såväl ledningsnät som anläggningar. Dock framgår att underhållsplaner för ledningsnät (med en tioårig planeringshorisont) skulle varit upprättade senast sista september 2018. Utöver detta framgår att en underhållsplan för anläggningar (planeringshorisont 10 år framöver) skulle varit upprättad sista juni 2018. Av granskningen framgår att underhållsplaner finns tillgängliga i systemen, och att dessa inte är upprättade som enskilda dokument.

I granskningen har vi tagit del av utdrag ur Idus, där planerade underhållsåtgärder för särskilda objekt framgår. Utdraget visar att systemet hanterar objektsnummer, typ av underhåll (exempelvis kontroll eller byte), startdatum, slutdatum och med vilket intervall insatsen ska utföras. Även ansvarig medarbetare framgår.

Vi har även tagit del av utdrag från VA-banken där det framgår att underhållsinsatser är planerade på specifika områden/adresser. Insatstyp, insatskod samt start- och slutdatum anges tillsammans med underhållsintervallet. Hur stor andel det planerade underhållet som åtgärdats saknar vi uppgifter om, då vi tagit del av avgränsade (insats- och tidsmässiga) utdrag.

Som tidigare noterats möjliggör varken VA-banken eller Idus för att knyta an ekonomisk uppföljning till specifika insatser för ledningsnät respektive anläggningar.

Bedömning

Granskningen visar att det enligt verksamhetsplanen saknas strukturerade underhållsplaner för ledningsnät och anläggningar. Vi bedömer att bolaget delvis har upprättat relevanta och dokumenterade underhållsplaner. Bedömningen baseras på att systemen innehåller relevanta planerade åtgärdsinsatser men att det saknas en uppföljning kring hur underhållsplanerna har hanterats. Av tidigare avsnitt (2.1) framgår att åtgärdsplaner för identifierade underhållsinsatser inte tagits fram i tillräcklig utsträckning.

2.6. På vilket sätt upprättas riskanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?

I verksamhetsplanen för VA går att utläsa att bolaget står inför en ekonomisk utmaning i form av en underhållsskuld. Enligt dokumentet har en plan gällande investeringsbehovet i Umeå kommun fram till 2027 tagits fram. Av tabellen nedan (Figur 1) framgår bolagets analys att behovet av investeringskapital ökar från 100 Mkr (2018) till 300 Mkr (2021). Det aggregerade behovet av kapitalet mellan 2017 och 2027 är beräknat till 2,3 Mdkr.

Figur 1. Investeringsplan för 2017-2027

Som tidigare nämnts är bolagets uppfattning att det krävs fullmäktigebeslut om en successiv fördubbling av VA-taxorna inom en tioårsperiod för att möta (i möjligast mån) underhållsbehovet.

I övrigt har vi i granskningen inte tagit del av uppgifter som styrker att bolaget genomfört specifika riskanalyser som beskriver eller analyserar effekten av eftersatt underhåll.

Bedömning

Vi konstaterar att bolaget upprättar övergripande långsiktiga beskrivningar av kommande underhållsbehov. Granskningen visar dock att bolaget inte tar fram specifika riskanalyser av eftersatt underhåll för anläggnings- respektive åtgärdsnivå.

2.7. Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelar sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?

Vid intervjuer framkommer att en stor del av underhållskostnaderna utgör akut underhåll. Intervjuade beskriver att det är svårt att presentera den ekonomiska fördelningen.

Företrädare för bolaget har översänt underhållsplaner som visar fördelningen mellan över bolagets planerade insatser. Enligt uppgift sker en prioritering som läggs in i Idus. Åtgärdsinsatser med hög prioritet är enligt bolaget att betrakta som mer akuta än åtgärdsinsatser med lägre prioritet.

Bedömning

Granskningen visar att det inte är möjligt att på ett tydligt sätt redovisa hur resurserna för akut respektive planerat underhåll fördelas. Vi bedömer att bolaget bör hitta former för att synliggöra den ekonomiska fördelningen mellan akut underhåll och planerade underhållsinsatser.

2.8. Är återrapportering till styrelsen av riskanalyser samt genomförda underhållsinsatser tillräckliga?

Styrelsen har under året sammanträtt vid två tillfällen (mars och juni).

I mars 2018 fick styrelsen en lägesrapport om status i bolagen Vakin/Umeva/Vinva, enligt protokoll. I lägesrapporten angavs att brister i underhåll av ledningsnätet synliggörs på våren, då frekvensen av vattenläckor ökade. Detta krävde, enligt rapporten, spårning och åtgärdande underhållsinsatser, vilket beskrevs som kostnadskrävande. Vidare beskrevs i rapporten att den utrustning som införskaffats för att söka läckage inte kunnat användas i planerad omfattning mot bakgrund av bristande personella resurser. I rapporten redovisades de tio vanligaste underhållsinsatserna som genomförts under år 2017. De vanligast förekommande var högtrycksspolning/slamsugning och vattenavstängning.

Vad beträffar underhåll av anläggningar fick styrelsen information om ett antal underhållsåtgärder som genomförts vid olika reningsverk i Umeå kommun. Styrelsen fick i lägesrapporten information om antal utförda arbeten år 2017, fördelat per månad och i följande kategorier; myndighetskrav, beredskapsåtgärd, investering, avhjälpande underhåll, förändring och förebyggande underhåll.

I lägesrapporten för bolaget (mars 2018) gjordes en uppföljning av Avfallsplan Umeå. I rapporten redogörs för mål i avfallsplanen som ska gälla till år 2020, samt förslag till reviderade målsättningar. En stor del av målen var mätbara.

I lägesrapporten som styrelsen tog del av vid sitt sammanträde i juni 2018 framkom att det proaktiva underhållsarbetet ökar, vilket lett till att andelen reaktiva underhållsåtgärder minskat. Av rapporten kan vi inte utläsa hur stor andel som förändringen avser. Vad beträffar underhåll av ledningsnätet beskrev rapporten att bolaget har en målsättning om att förbättra underlaget till förnyelseplanering genom TV-inspektioner.

Inom anläggning beskrevs i lägesrapporten att underhållssystemet Idus inte fungerat stabilt. Enligt rapporten hade systemet av en del brister i rapporteringsmöjligheter, vilket har föranlett ett arbete med externa rapporter för uppföljning. Styrelsen fick information om hur stor andel åtgärdsinsatser som är förebyggande underhåll, med stöd av tabeller. Vidare framkom att det pågick ett arbete med att utreda lämpliga brandskyddsåtgärder för elanläggningar. Detta då bolaget identifierat brister i brandskydd vid några anläggningar.

Bedömning

Vi bedömer att den återrapportering av underhållsinsatser som sker till styrelsen är tillräcklig. Vad beträffar risker bedömer vi även att den information styrelsen får om brister och underhållsåtgärder är tillräcklig.

3. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer

Vår slutsats är att Vakin/Umevas strategiska arbete med underhåll av anläggningstillgångar i viss utsträckning är ändamålsenligt. Vi bedömer således att styrelserna i Vakin/Umeva inte till fullo säkerställt att det strategiska underhållet är förenligt med god ekonomisk hushållning.

Bedömningen baseras på att oklarheter kring finansiering av långsiktiga underhållsåtgärder föreligger. Vidare visar granskningen på upplevda brister i samordning av underhållsinsatser med berörda aktörer, vilket påverkar bolagets planering av underhållsinsatser.

Utöver detta framgår av granskningen att bolaget inte kan redogöra för den ekonomiska fördelningen av resurser mellan akut respektive planerat underhåll. I nedanstående tabell finns en kortare redogörelse av respektive revisionsfråga med tillhörande bedömning.

Revisionsfråga	Svar
Bedöms bolagets risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?	Vi bedömer att bolaget i väsentliga delar har en ändamålsenlig risk- sårbarhetsanalys för vilka underhållsbehov identifieras på kort- respektive lång sikt. Detta då det finns en struktur för hur risker ska hanteras och årligen ses över. Dock framgår av granskningen att åtgärdsplaner inte upprättats för samtliga risker, vilket vi bedömer vara en brist.
Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?	Vår bedömning är att styrningen och samordningen av identifierade underhållsåtgärder inte till fullo är ändamålsenlig. Vår uppfattning är att det är av vikt att styrelsen verkar för ökad samordning för att bidra till koncernens ekonomiska hushållning.
Är bolagets nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?	Vi bedömer att bolaget i dagsläget inte genomför tillräckliga underhållsåtgärder för att minska det ackumulerade underhållsbehovet. Bedömningen baseras på bolagets egna analyser, vilka indikerar att identifierade underhållsåtgärder inte går att genomföra utifrån nuvarande finansiering. Vi bedömer att bolagets styrelse i dialog med ägaren bör utreda finansieringsfrågan på lång sikt, för att klargöra hur nödvändiga underhållsåtgärder ska klaras för att uppnå god ekonomisk hushållning.
Kan bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?	Vi bedömer att bolagets rutiner, metoder och systemstöd för att planera underhåll i allt väsentligt är effektiva. Vad beträffar den ekonomiska beräkningen av underhållsbehov bedömer vi att det kan utvecklas, då systemen (VA-banken och Idus) saknar möjligheter för ekonomiska beräkning av underhållsbehov.
Har bolaget relevanta och dokumenterade underhållsplaner?	Vi bedömer att bolaget delvis har upprättat relevanta och dokumenterade underhållsplaner. Granskningen visar att det saknas strukturerade underhållsplaner för ledningsnät och anläggningar. Bedömningen baseras på att systemen innehåller

	relevanta planerade åtgärdsinsatser men att det saknas en struktur för hur underhållsplanerna ska hanteras. Av tidigare avsnitt (2.1) framgår att åtgärdsplaner för identifierade underhållsinsatser inte tagits fram i tillräcklig utsträckning.
På vilket sätt upprättas riskanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?	Vi konstaterar att bolaget upprättar övergripande långsiktiga beskrivningar av kommande underhållsbehov. Bolaget tar inte fram specifika riskanalyser av eftersatt underhåll för anläggnings- respektive åtgärdsinsatsnivå.
Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelas sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?	Granskningen visar att det inte är möjligt att på ett tydligt sätt redovisa hur resurserna för akut respektive planerat underhåll fördelas. Vi bedömer att bolaget bör hitta former för att synliggöra den ekonomiska fördelningen mellan akut underhåll och planerade underhållsinsatser.
Är återrapportering till styrelsen av riskanalyser samt genomförda underhållsinsatser tillräckliga?	Vi bedömer att den återrapportering av underhållsinsatser som sker till styrelsen är tillräcklig. Vad beträffar risker bedömer vi även att den information styrelsen får om brister och underhållsåtgärder är tillräcklig.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi styrelserna i Vakin/Umeva att:

- ▶ Säkerställ att åtgärdsplaner till identifierade risker tas fram
- ▶ Säkerställ att riskanalyser som beskriver effekten av den upparbetade underhållsskulden tas fram (både verksamhetsmässiga och ekonomiska)

Umeå den 23 oktober

Malin Westerberg Blom
Certifierad kommunal revisor
Auktoriserad revisor

Petra Nylander
Verksamhetsrevisor

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Verkställande direktör
- ▶ VA-chef
- ▶ Underhållschef
- ▶ Ekonomichef
- ▶ Utredningsingenjör
- ▶ Säkerhetssamordnare
- ▶ Produktionsplanerare

Dokument:

- ▶ Årsredovisning 2017
- ▶ Verksamhetsplan för VA (2018-2020)
- ▶ Bolagsstyrningsrapport 2017
- ▶ Lägesrapport (mars 2018)
- ▶ Lägesrapport (juni 2018)
- ▶ Bolagsinformation (PDF)
- ▶ Systemutdrag ur Idus
- ▶ Systemutdrag ur VA-banken